

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

№78, 3–4 березня 2022

ЧЕРЕЗ ОБСТРИЛИ ГОРІЛА ЗАПОРІЗЬКА АЕС, ПОЖЕЖУ ЗАГАСИЛИ

Через безперервний обстріл у ніч на 4 березня сталася пожежа на Запорізькій атомній електростанції, яка є найбільшою в Європі. Президент України Володимир Зеленський в екстреному [відеозверненні](#) наголосив, що пожежа може призвести до «другого Чорнобилю й навіть більше». Наразі радіація в нормі, пожежу вдалося [загасити](#), АЕС перейшла під [контроль](#) російських військ. Працівники [повідомили](#) ЗМІ, що на станцію увірвалися бійці Росгвардії, які готуються замінювати АЕС. Перевірити, наскільки ця інформація відповідає дійсності, неможливо.

Пожежа не торкнулася основного обладнання АЕС, [підкреслили](#) в МАГАТЕ. Через пожежу Верховна Рада України знову [наполягає](#) на необхідності закрити небо над Україною.

Коментуючи ситуацію, прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон [заявив](#), що безрозсудні дії Володимира Путіна становлять пряму загрозу для всієї Європи. Під час екстреної наради з президентом України Володимиром Зеленським сторони погодилися, що головний пріоритет зараз — змусити російську сторону негайно припинити бойові дії в зоні АЕС. Про це [заявив](#) і президент США Джо Байден. Обстріл Запорізької АЕС став головною новиною світових ЗМІ.

РОСІЙСЬКА АРМІЯ ОБСТРІЛЮЄ МІСТА, КІЛЬКІСТЬ БІЖЕНЦІВ - ПОНАД МІЛЬЙОН ОСІБ

Обстріли українських міст та бої тривають. У Чернігові в результаті обстрілів [житлових кварталів](#) і двох шкіл 3 березня [загинуло](#) щонайменше 47 людей, ще 18 були поранені. У [Харкові](#) від обстрілу центру міста постраждало щонайменше 13 людей, станом на ранок 3 березня на Харківщині загинуло не менше 34 мирних мешканців та 285 людей, у тому числі 10 дітей, отримали поранення. Бої тривають в [Енергодарі](#) (Запорізька область), [Бучі](#) (Київська область) та в [інших місцях](#).

Російські військові захопили [телевежу](#) в Херсоні, можливе використання її потужностей з метою поширення дезінформації «про нібито капітуляцію України та підписання мирного договору з РФ».

Офіційна представниця Білого дому Джен Псакі [підкреслила](#), що кінцевою метою російської кампанії є захоплення Києва, а також усієї країни, проте в Росії закінчуються резерви військовослужбовців та техніки. За [даними](#) міністерства оборони США, від початку бойових дій в Україні російські війська запустили 480 ракет різної потужності. Більшість ракет (230) було запущено безпосередньо з території України, ще понад 160 — з Росії, близько 70 — з Білорусі, менше 10 — з акваторії Чорного моря. За даними генерального штабу Збройних сил України, на ранок 5 березня кількість [втрат](#) з боку російської армії становить 10 тисяч осіб. Володимир Путін провів засідання Ради безпеки Росії, під час [виступу](#) він повідомив, що «спеціальна військова операція триває згідно з графіком» та пообіцяв надати багатомільйонні виплати сім'ям загиблих військових. Частина засідання пройшла в закритому режимі. Він також провів розмову з президентом Франції Еммануелем Макроном, за підсумками той [повідомив](#), що ситуація в Україні може погіршитися, оскільки російські амбіції — це захоплення всієї країни. Російський президент [запевнив](#), що «твердження про нібито ракетні обстріли та бомбардування Києва та інших українських міст не відповідають дійсності і є елементами антиросійської дезінформаційної кампанії». Водночас міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба [попередив](#), що можлива підготовка російської армії до провокації, оскільки низку російських ракетних комплексів на території України перенаправили в бік Росії. Станом на вечір 4 березня, [найскладніша](#) ситуація в напрямку [Маріуполя](#) та [Миколаєва](#).

Комітет Верховної Ради України з прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій [звернувся](#) до Міжнародного Комітету Червоного Хреста, Верховного Комісара ООН з прав людини, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини із закликом терміново вжити всіх необхідних дій щодо відкриття гуманітарних коридорів для мирних мешканців Волновахи. У практично [зруйнованому](#) місті залишається 3 тисячі людей, немає води та світла. Понад півтори тисячі людей [евакуювали](#) з міст Буча та Ірпінь у Київській області, які напередодні зазнали важких обстрілів. Російська армія влаштувала де-факто облогу [Херсона](#), що призводить до гуманітарної катастрофи, місцева влада просить про створення зеленого коридору, щоб у

місто могли завести медикаменти та продукти. В [Охтирці](#) Сумської області немає опалення та електроенергії, також російські війська обстрілюють Суми. Високий представник ЄС із питань зовнішньої політики та безпеки Жозеп Боррель [підкреслив](#), що гуманітарна ситуація в Україні погіршується внаслідок постійних обстрілів з боку російської армії та закликав Володимира Путіна дати змогу створити гуманітарні коридори в Україні. За [даними](#) управління ООН з прав людини на ранок 4 березня, з початку військового вторгнення Росії в Україну вбито 331 мирного мешканця, ще 675 людей поранено. Верховний комісар ООН у справах біженців Філіппо Гранді [заявив](#), що за перший тиждень війни кількість біженців досягла одного мільйона двохсот тисяч людей. ЄС підтримав план надання тимчасового [захисту](#) українським біженцям, а також іноземцям та особам без громадянства, які мають дозвіл на постійне проживання в Україні, та особам, які отримали в Україні міжнародний захист. Цей статус передбачає проживання на законних підставах, право на працевлаштування та доступ до систем охорони здоров'я та освіти протягом року з можливістю продовження на додаткові два роки. План набуде чинності найближчими днями. Це рішення є безпрецедентним, оскільки механізм, розроблений у відповідь на війну в колишній Югославії, раніше не застосовувався.

САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ

США вводять персональні [санкції](#) проти пресекретаря Путіна Дмитра Пєскова, а також проти 19 російських чиновників, бізнесменів та 47 пов'язаних із ними осіб. Велика Британія також внесла до санкційних списків ще низку офіційних російських осіб.

[Сінгапур](#) наклав санкції на російські банки, Швейцарія [заборонила](#) експорт до РФ товарів подвійного призначення та товарів для сфери безпеки та оборони, а також операції, пов'язані з активами Банку Росії. Верховною Радою України ухвалено [закон](#) про примусове вилучення російської власності на території країни. Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики [звернувся](#) до Ради Європейського Союзу, Європейської Служби Зовнішніх Справ, парламентів та урядів іноземних держав із закликом розширити список банків, відключених від SWIFT, і розширити цю санкцію на всю російську та білоруську банківську систему, додати до списку підсанкційних юридичних осіб усі російські та білоруські підприємства державного сектору економіки, а також вжити інших санкційних заходів. Євросоюз вивчає можливості відключення від системи міжбанківських платежів SWIFT нових банків із Росії, [заявив](#) верховний представник ЄС із закордонних справ та політики безпеки Жозеп Боррель.

Він також [зазначив](#), що відповідальність за наслідки санкцій несе виключно керівництво Росії. Рада ООН з прав людини [проголосувала](#) за проведення розслідування дій Росії на території України.

Україна та ЄС [підписали](#) меморандум, який розблокує перший транш макрофінансової допомоги Україні в розмірі 600 млн євро. Загальний розмір

допомоги — 1,2 млрд євро. Крім цього, президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн [анонсувала](#) виділення щонайменше 500 млн. євро на гуманітарну допомогу через війну в Україні. Президент України Володимир Зеленський [заявив](#), що Росія має готуватися до репарацій, і знову [закликав](#) країни Заходу закрити небо над Україною, щоб від ударів ракет та авіанальотів Росії перестали гинути мирні жителі, або надати Україні бойові літаки.

4 березня відбулося [засідання](#) міністрів закордонних справ країн НАТО. У своєму зверненні глава МЗС України Дмитро Кулеба закликав держави Альянсу вжити невідкладних дій для припинення російської агресії. Генсек НАТО Єнс Столтенберг заявив про можливість подальшої ескалації бойових дій в Україні й закликав негайно зупинити війну і вивести всі російські війська з України без жодних умов. Досягти закриття неба над Україною не [вдалося](#). За словами Єнса Столтенберга, НАТО не є стороною конфлікту, проте на Альянсі лежить відповідальність щодо запобігання ескалації та недопущення поширення війни за межі України, тому було ухвалено рішення про військове невтручання. Водночас, [петиція](#) до НАТО про закриття повітряного простору над Україною збрала понад 1 мільйон голосів. Експомандувач НАТО в Європі Філіп Брідлав та експецпредставник США в Україні Курт Волкер [закликали](#) Захід терміново надати допомогу Україні, надати розвідувальні дані, авіацію та забезпечити часткову «закритість неба».

4 березня Зеленський у відеозверненні [розкритикував](#) НАТО за відмову встановити безполітну зону над Україною. За його словами, «керівництво Альянсу дало зелене світло для подальшого бомбардування українських міст та сіл».

ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ РАУНД ПЕРЕМОВИН, СТОРОНИ ЗАЯВЛЯЮТЬ ПРО МОЖЛИВІ ГУМАНІТАРНІ КОРИДОРИ

У Біловезькій пущі в Білорусі пройшов другий раунд російсько-українських [переговорів](#). Згідно з комюніке, сторони «досягли розуміння» з питань забезпечення гуманітарних коридорів для евакуації людей та доставки їжі та ліків «у місця найбільш запеклих боїв» — з можливістю тимчасового припинення вогню, але лише на час евакуації й тільки в цих районах. Заплановано також проведення третього раунду переговорів. Російська [сторона](#) заявляє, що «деякі домовленості треба буде закріплювати національними ратифікаціями», не уточнюючи жодних подробиць. Голова МЗС Росії Сергій Лавров [наголосив](#), що військова операція триватиме, попри переговори. Офіс президента України [наголосив](#), що позиція України щодо переговорів із Російською Федерацією залишається жорсткою: Україна не піде на жодні поступки, боротьба за територіальну цілісність триватиме.

У РОСІЇ ТРИВАЮТЬ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ ЗМІ Й УЧАСНИКІВ АНТИВОЄНИХ ПРОТЕСТІВ

4 березня в Росії було прийнято [закон](#), що передбачає кримінальну відповідальність за поширення «завідомо неправдивої інформації про діяльність збройних сил РФ» (покарання від штрафу в розмірі до півтора мільйона рублів, до позбавлення волі до 15 років), за «дискредитацію використання російських військ» (перше порушення тягне за собою адміністративну відповідальність, а повторне — кримінальну у вигляді штрафу в розмірі до 300 тисяч рублів або позбавлення волі до трьох років), і за «заклики до санкцій» (штраф до 500 тис. рублів, примусові роботи до трьох років, арешт до шести місяців чи позбавлення волі до трьох років з одночасним штрафом до 200 тис. рублів).

У країні де-факто запроваджено військову цензуру. ВВС [заявила](#), що цей закон перетворює процес незалежної журналістики на злочин. Через це низка ЗМІ заявила про припинення роботи або видалення публікацій про війну з Україною та відмовилася від висвітлення бойових дій. Також Держдумою прийнято закон, що передбачає позбавлення волі терміном до трьох років за заклики до санкцій проти Російської Федерації.

Через висвітлення війни Роскомнагляд заблокував понад 10 опозиційних російських та іноземних ЗМІ, у тому числі «Медузу», «Російську службу ВВС», Радіо Свобода, Голос Америки та Deutsche Welle. Заблоковані [Facebook](#) та Twitter, також Роскомнагляд направив [Телеграму](#) низку вимог про видалення каналів з інформацією про російських військовополонених. «Эхо Москвы» [ліквідовано](#), CNN, Bloomberg і телеканал «Доц» призупинили роботу, а «Новая газета» [видалила](#) низку матеріалів про війну в Україні.

Антивоєнні протести тривають, понад 8 тисяч людей [затримано](#) в 124 містах Росії. Генеральна прокуратура Росії [загрожує](#) учасникам протестів відповідальністю за статтю про участь у діяльності екстремістської організації. У Держдуму Росії внесли [законопроект](#) про призов учасників антивоєнних акцій на військову службу на території так званих «Л/ДНР». За [даними](#) української розвідки, найближчим часом у Росії можливе запровадження воєнного стану. Прессекретар президента Росії Дмитро Пєсков [заперечує](#) таку можливість. У разі, якщо воєнний стан усе ж таки буде введено, це може [призвести](#) до загальної мобілізації, воєнної цензури, закриття кордонів, комендантської години та обмеження переміщень всередині держави.